

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми Педіатрія

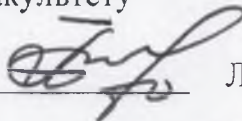

Тетяна КРЮЧКО

« 31 » 08 2022 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради міжнародного
факультету

Лілія БУРЯ

Протокол від 31.08 2022 №1

СИЛАБУС

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и)
вивчення навчальної дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої освіти
22 «Охорона здоров'я»
228 «Педіатрія»
магістр педіатрії
лікар
«Педіатрія»
денна

Модуль 1. Біостатистика – 3 курс
(V-VI семестри)

Модуль 2. Громадське здоров'я – 4 курс
(VII семестр)

Модуль 3. Організація та економіка охорони
здоров'я - 6 курс (XI-XII семестр)

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри громадського здоров'я з
лікарсько-трудовою експертизою

Зав. кафедри І.А.Голованова

Протокол від 26 серпня 2022 № 1

Полтава – 2022

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Бєлікова Інна Володимирівна, к.мед.н. доцент</i>
Профайл викладача	https://soc-med.umsa.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 0509108385
E-mail	byelikova.inna@gmail.com
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Плужнікова Тетяна Владиславівна, к. мед. н., ст.викладач</i>
Профайл викладача	https://soc-med.umsa.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 0952064414
E-mail	pluznikovat197@gmail.com
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Ляхова Наталія Олександрівна, к. мед. н., доцент кафедри</i>
Профайл викладача	https://soc-med.umsa.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 0506147638
E-mail	natanew2017@ukr.net

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 8 кредитів ЄКТС, 240 годин, у т.ч.:

- на модуль 1. Біостатистика відводиться 3 кредити ЄКТС, 90 годин: лекції - 10 год., практичні заняття - 30 год., самостійна робота – 50 год;
- на модуль 2. Громадське здоров'я 3 кредити ЄКТС, 90 годин: лекції – 8 годин; практичні заняття – 22 годин; самостійна робота - 60 год
- Модуль 3. Організація та економіка охорони здоров'я – 2 кредити ЄКТС, 60 годин: практичні заняття – 40 годин, самостійна робота – 10 годин.

Вид контролю успішності навчання - підсумковий модульний контроль (ПМК).

Політика навчальної дисципліни

Організація освітнього процесу за освітньою компонентою Соціальна медицина, громадське здоров'я реалізується на кафедрі громадського здоров'я з лікарсько трудовою експертизою (база кафедри пер. Залізний 17) відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrBey.pdf та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Викладання освітньої компоненти в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії) може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання, а саме з використанням платформ Google-класу та Zoom.

Під час навчання слід дотримуватися таких політик:

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);

- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях: лекційних, практичних, ПМК є обов'язковим з метою адекватного поточного та підсумкового оцінювання знань.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом електронного відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;

- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, складання практичних навичок);

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів. При організації освітнього процесу викладачі та здобувачі освіти діють відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті.

- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавському державному медичному університеті

- Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

- Положення про організацію та методiku проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті.

- Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

- Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету

- Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

- Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету

- Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету та ін.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenti>

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Соціальна медицина — це наука, яка вивчає стан здоров'я населення та чинники, що його формують, а також обґрунтовує медико-соціальні заходи держави, суспільства та системи

охорони здоров'я у напрямку збереження, зміцнення і відновлення здоров'я. В свою чергу, *громадське здоров'я* – це основа профілактичної медицини, яка спрямована на збереження як здоров'я всього суспільства, так і індивідуального здоров'я населення, що заснована на статистиці та розумінні причинно-наслідкових зв'язків між захворюванням і його наслідками.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, теоретичні та методичні основи біостатистики, статистики здоров'я, закономірності здоров'я населення, збереження його як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях, організація та економіка охорони здоров'я.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити Дисципліна ґрунтується на вивченні студентами таких навчальних дисциплін: українська мова (за професійним спрямуванням); іноземна мова (за професійним спрямуванням); анатомія людини з особливостями дитячого віку; медична біологія; медична хімія; медична і біологічна фізика; фізіологія з особливостями дитячого віку; гістологія, цитологія та ембріологія з особливостями дитячого віку; біологічна та біоорганічна хімія; мікробіологія, вірусологія та імунологія; гігієна та екологія з гігієною дитячого та підліткового віку; фармакологія; пропедевтика педіатрії; загальна хірургія; внутрішня медицина, в тому числі ендокринологія з особливостями дитячого віку; підготовка офіцерів запасу галузь знань «Охорона здоров'я». Спеціальність «Педіатрія».

Постреквізити: Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни, потрібні для вивчення таких клінічних дисциплін, як акушерство і гінекологія з гінекологією дитячого віку; педіатрія з дитячими інфекційними хворобами; внутрішня медицина; хірургія, в тому числі дитяча хірургія; інфекційні хвороби; спеціалізована лікарська практика.

Ці знання, уміння та навички необхідні майбутнім лікарям для формування профілактичного напрямку їх діяльності лікарів з урахуванням можливого впливу на стан здоров'я населення чинників різного походження, оцінки ризику при розробці комплексних медико-соціальних заходів у взаємодії з системою громадського здоров'я; для організації лікувально-діагностичного процесу, а також оцінки його обсягу та якості; для вивчення правових і організаційних засад галузі охорони здоров'я.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

метою вивчення навчальної дисципліни є Метою навчальної дисципліни є сприяння оволодіння студентами необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та з удосконалення організації медичної допомоги населенню і системи громадського здоров'я.

основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння теоретичних основ біостатистики;

- опанування сучасних принципів доказової медицини;
- засвоєння методів описової та аналітичної статистики;
- ознайомлення з методиками визначення та аналізу основних біостатистичних показників та критеріїв;
- засвоєння методичних та теоретичних основ формування статистичних сукупностей для їх подальшого адекватного аналізу;
- засвоєння методів визначення, аналізу та оцінки основних показників популяційного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- засвоєння закономірностей і особливостей формування популяційного здоров'я;
- засвоєння принципів розробки заходів задля збереження і зміцнення здоров'я населення та окремих його контингентів;

- засвоєння теоретичних основ та правових засад системи охорони здоров'я, її функцій та стратегічних напрямів розвитку;
- засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я;
- засвоєння принципів організації охорони здоров'я та надання медичних послуг;
- засвоєння основ економіки охорони здоров'я.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Педіатрія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватися іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні:

1. Навички опитування та клінічного обстеження дітей різних вікових груп.
15. Здатність до проведення експертизи працездатності.
16. Здатність до ведення медичної документації.
17. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації.
18. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
20. Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги дитячому населенню та проведення маркетингу медичних послуг.
21. Здатність створювати й впроваджувати науково-дослідні проекти в системі охорони здоров'я.
22. Наслідування принципів дотримання фахової та академічної доброчесності з усвідомленням відповідальності за достовірність представлених наукових результатів.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 2. Вміти отримувати й використовувати спеціалізовані концептуальні знання для майбутніх

наукових здобутків у сфері охорони здоров'я, при проведенні досліджень, критичному осмисленні проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 15. Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію в професійній діяльності. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 16. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг.

ПРН 17. Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою в електронній та паперовій формах; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (історію розвитку дитини, контрольну карту диспансерного спостереження, карту амбулаторного/стаціонарного хворого, історію хвороби, індивідуальну карту ведення вагітної, обмінну карту, історію пологів, санаторно-курортну карту, листок непрацездатності, документацію для МСЕК тощо), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

ПРН 18. Проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань; оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я.

ПРН 20. Аналізувати стан здоров'я різних вікових груп населення на підставі офіційних даних шляхом співставлення з середньостатистичними показниками. Здійснювати аналіз захворюваності, виявляючи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, використовуючи статистичні та лабораторні методи.

ПРН 23. Досліджувати обсяги та результативність діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я в динаміці та при співставленні їх з середньо статичними і кращими в сфері діяльності. Проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини. Приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги.

ПРН 24. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров'я; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів.

ПРН 25. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 27. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 28. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні з **знати:**

- Методи епідеміологічних (описових, аналітичних) та медико-статистичних досліджень.
- Походження доказів при застосування доказової медицини на практиці.
- Статистичні величини та доцільність їх використання в різних ситуаціях.
- Вимоги до діагностичних тестів, що можуть бути застосовані для скринінгових досліджень.
- Показники ризику та методики їх розрахунку.
- Показники здоров'я населення та фактори, що його визначають.
- Соціально-економічні та біологічні детермінанти, які впливають на здоров'я населення.
- Медико-соціальні проблеми збереження здоров'я населення.

- Основні показники, що характеризують діяльність основних типів закладів та підрозділів охорони здоров'я.
- Основні медико-організаційні чинники, що впливають на діяльність лікаря підрозділу, закладу охорони здоров'я.
- Принципи і методи пропаганди здорового способу життя. Принципи профілактики.
- Принципи адвокаційної компанії щодо сприяння здоров'ю населення.
- Стандартні процедури, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології, щодо обробки медичної інформації.
- Системи офіційного документообігу в професійній роботі лікаря, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.
- Методи та шляхи поширення інформації щодо сприяння здоров'я населення.
- Джерела медико-соціальної інформації.
- Основи організації охорони здоров'я в країні.
- Показники якості надання медичної допомоги.
- Порядок надання первинної, спеціалізованої, екстренної, хоспісної медичної допомоги та реабілітації.
- Особливості організації надання медичної допомоги дітям.
- Види непрацездатності населення.
- Методику організації експертизи тимчасової та стійкої втрати працездатності.
- Ресурси організації охорони здоров'я та шляхи раціонального їх використання.
- Основи маркетингу та менеджменту медичних послуг.
- Основи ціноутворення медичних послуг.
- Методику визначення медичної, соціальної і економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я.

вміти:

- Володіти стандартними методиками описових, аналітичних епідеміологічних та медико-статистичних досліджень.
- Вміти розраховувати та оцінювати показники індивідуального та популяційного здоров'я, в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними.
- Вміти визначати джерело знаходження потрібної інформації; уміння проводити статистичну обробку матеріалу та аналіз отриманої інформації.
- Вміти оцінювати зв'язок та вплив соціально-економічних та біологічних чинників на здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції здоров'я.
- Вміти організувати власну роботу та роботу в команді з молодшим персоналом або в міждисциплінарній команді.
- Вміти організувати пропаганду здорового способу життя, первинну профілактику захворювань та травм серед населення.
- Вміти обробляти інформацію, проводити аналіз даних, робити висновки.
- Вміти організувати заходи щодо покращення інформованості населення з визначеного питання.
- Вміти визначити маршрут пацієнта.
- Вміти провести експертизу тимчасової втрати працездатності
- Вміти оформити медичну документацію.
- Вміти проводити оцінку якості медичної допомоги
- Вміти провести експертизу тимчасової втрати працездатності
- Вміти проаналізувати ринок охорони здоров'я.
- Вміти розрахувати ціну на медичну послугу.
- Вміти приймати управлінські рішення в галузі охорони здоров'я щодо збереження громадського здоров'я.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№	Назва теми	К-ть
---	------------	------

п/п		ГОДИН
	Модуль 1. Біостатистика	
1	<i>Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я.</i> Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Методи соціальної медицини. Визначення понять «біостатистика», «доказова медицина», «клінічна епідеміологія». Основні етапи розвитку біостатистики. Видатні вчені та їх внесок у розвиток біостатистики. Основні принципи доказової медицини. Тріада доказової медицини. Теорія і практика доказової медицини. Доказова медицина та якість проведення клінічних досліджень. Поняття про кінцеві результати. Доказова медицина та якість надання медичної допомоги. Принцип РІСО для формування клінічного питання в доказовій медицині. Стандартизація медичної допомоги: клінічні протоколи, стандарти та рекомендації.	2
2	<i>Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу.</i> Описова та аналітична статистика. Мета та завдання статистичного дослідження. Типи даних: кількісні, якісні, категоріальні. Генеральна та вибіркова сукупність. Методи статистичного дослідження: поточні (поздовжні), одночасні (поперечні), суцільні, несукцільні, монографічні, основного масиву, вибіркові. Репрезентативність вибірки: якісна та кількісна. Методи вибору одиниць спостереження: випадковий, механічного відбору, гніздовий, направленої відбору. Методи обліку та збору інформації: реєстрація, документальний облік, вкопіювання, опитування.	2
3	<i>Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження.</i> Дизайн досліджень: епідеміологічні, експериментальні, клінічні, квазі-експериментальні. Сучасне поняття про епідеміологію. Класифікація епідеміологічних досліджень. Порівняльна характеристика різних видів дослідження, оцінка ступеню доказовості їх результатів. Ретроспективні та проспективні дослідження. Емпіричні дослідження (описові та аналітичні). Описова епідеміологія: опис окремого випадку та серії випадків. Аналітичні епідеміологічні дослідження. Когортні дослідження та дослідження випадок-контроль. Етика проведення досліджень. Види контролю. Сліпота дослідження. Необхідний розмір вибірки. Вибір об'єкту та одиниць дослідження. Критерії включення та виключення. Поняття рандомізації та стратифікації.	2
4	<i>Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.</i> Теорія ймовірності: Випадковість та закономірність, вірогідність. Випадковість подій: несумісні, незалежні, залежні. Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації. Залежні та незалежні сукупності. Оцінка вірогідності отриманих результатів. Основа вибору методів параметричної та непараметричної статистики. Статистична значимість. Поняття про внутрішню та зовнішню валідність. Рівень значущості статистичних критеріїв. Нульова та альтернативна гіпотези. Перевірка гіпотез. Помилка I-го та II-го роду. Середня похибка середньої та відносної величини. Довірчі інтервали.	2
	<i>Разом за модуль 1.</i>	10
	Модуль 2. Громадське здоров'я	
1	<i>Громадське здоров'я, функції та послуги. Здоров'я населення: основні детермінанти.</i> Принципи системи громадського здоров'я. Завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я. Суб'єкти відносин у сфері громадського здоров'я. Державна політика та регулювання системи громадського здоров'я. Економічний план дій щодо сприяння розвитку громадського здоров'я. Світові досягнення в області громадського здоров'я. Показники громадського здоров'я. Здоров'я населення як економічна категорія. Детермінанти здоров'я. Показники здоров'я населення та фактори, що його визначають. Чинники ризиків.	2

2	<i>Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.</i> Демографія як наука. Джерела інформації. Статика населення: чисельність населення, аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання. «Вікова піраміда». Типи населення: регресивний, прогресивний, стаціонарний. Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження. Показники природного руху населення: народжуваність, смертність, природний рух населення. Показники механічного руху населення. Народжуваність, показники та чинники, що впливають на народжуваність. Методика вивчення народжуваності населення. Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сучасні тенденції та регіональні особливості народжуваності в Україні та світі. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, статевовікові та територіальні особливості. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Структура причин смертності. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Природний приріст населення. Середня очікувана тривалість життя, визначення поняття. Старіння населення. Шкала демографічного старіння Ж.Божьо-Гарн'є-Е.Росета. Урбанізація населення як соціально-економічна проблема.	2
3	<i>Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.</i> Аналіз стану здоров'я населення за показниками захворюваності. Методика вивчення показників захворюваності: за звертанням, за профілактичними оглядами, за причинами смерті, за спеціально організованими дослідженнями. Переваги та недоліки кожного з методів. Джерела інформації щодо вивчення захворюваності населення та факторів ризику. Показники поширеності та захворюваності. Набір показників DALE, QALE. Показники інфекційної та неінфекційної захворюваності, показники госпітальної захворюваності, показники захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. Інвалідність як показник здоров'я населення. Глобальний тягар хвороб. Методологія STEPS вивчення поширеності факторів ризику серед населення. Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я (МКХ).	2
4	<i>Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.</i> Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Організації партнери: урядові та неурядові. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика». Складові поняття «спосіб життя», які впливають на стан здоров'я населення. Поведінка, що пов'язана зі здоров'ям. Поведінкові фактори ризику. Корекція поведінкових факторів ризику серед населення. Рівні чинників впливу. Анкетування як метод дослідження факторів ризику. Концепція ВООЗ стратегічного ведення комунікації в інтересах ефективної передачі інформації.	2
	<i>Разом за модуль 2.</i>	8

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Біостатистика		
<i>Змістовний модуль 1. Методичні основи організації статистичних досліджень.</i>		
1	<i>Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я</i>	2

	<i>населення та системи охорони здоров'я. Організація та планування статистичних досліджень.</i> Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Методи соціальної медицини. Визначення понять «медична статистика», «біостатистика», «доказова медицина», «клінічна епідеміологія». Мета застосування статистичних методів в медицині. Планування статистичного дослідження в залежності від гіпотези. Наукові гіпотези.	
2	<i>Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження.</i> Структура епідеміологічного методу: описовий (дескриптивний), аналітичний, експеримент, прогнозування. Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні. Рандомізовані та нерандомізовані дослідження. Фактори, що впливають на обсяг вибірки. Вибір методу формування вибірки. Детерміновані та ймовірнісні вибірки. Повторна та неповторна вибірка. Ретроспективні та проспективні дослідження. Поперечні (крос-секційні) дослідження. Продольні (лонгітюдні) дослідження.	2
3	<i>Складання програм статистичних досліджень.</i> Організація та планування статистичних досліджень. План та програма статистичного дослідження. Мета дослідження, завдання дослідження. Предмет та об'єкт дослідження, одиниця спостереження. Об'єкт та одиниця дослідження. Визначення об'єму виборки. Висновки дослідження. Зведення даних. Макет статистичних таблиць. Типи даних: кількісні, якісні, категоріальні. Джерела інформації: первинні та вторинні.	2
4	<i>Відносні величини.</i> Поняття про статистичні показники, їх види, форма представлення. Абсолютні дані, відносні величини, їх практичне значення в медицині та охороні здоров'я. Види відносних величин (інтенсивні, спеціальні показники інтенсивності, екстенсивні, відносно інтенсивності, співвідношення, наочності), методика їх розрахунку та методичні основи застосування для аналізу даних. застосування відносних величин.	2
5	<i>Середні величини та показники варіації.</i> Описова статистика. Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх практичне значення. Елементи та характеристики варіаційних рядів. Середні величини: їх види, методи розрахунку, особливості використання. Поняття варіації, її значення. Оцінка нормальності розподілу, «вистрибуючі» варіанти. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки. Абсолютні показники варіації (амплітуда, середнє квадратичне відхилення) та відносні показники варіації (коефіцієнти варіації та детермінації), їх оцінка. Міри варіації, поняття про закони розподілу, їх види, характеристики. Правило «трьох сигм», його практичне використання.	2
6	<i>Параметричні методи оцінки вірогідності.</i> Вірогідність результатів дослідження. Перевірка статистичних гіпотез. Нульова гіпотеза. Основа вибору методів параметричної статистики. Нормальність розподілу. Критерій Ст'юдента для залежних та незалежних сукупностей. Методика розрахунку, оцінка показника. Особливості використання на малих вибірках. Таблиця Ст'юдента. Довірчий інтервал. Дисперсійний аналіз ANOVA. Залежність відгука від рівня фактора. Порівняння відносних величин: Хі-квадрат.	2
7	<i>Непараметричні методи оцінки вірогідності.</i> Основа вибору методів непараметричної статистики. Критерії відмінності для незалежних вибірок; критерії відмінності для залежних вибірок; оцінка ступеня залежності між змінними. Залежні та незалежні сукупності. Критерій знаків. Критерій Манна-Уїтні. Метод Крускала-Уолліса, парний критерій Вілкоксона, критерій Колмагорова-Смірнова, критерій Фішера, критерій Мак-Немара.	2
8	<i>Кореляційно-регресійний аналіз.</i> Залежність між ознаками: функціональна, кореляційна. Сила та напрям зв'язку.	2

	Коефіцієнти парної кореляції. Множинний коефіцієнт кореляції. Мета застосування та методика розрахунку коефіцієнта лінійної кореляції Пірсона, його оцінка. Мета застосування та методика розрахунку рангового коефіцієнта кореляції Спірмена. Коефіцієнт кореляції Кендала. Регресійний аналіз. Коефіцієнти регресії. Рівняння регресії.	
9	<i>Графічні методи аналізу.</i> Графічні методи аналізу даних. Види діаграм (лінійні, стовпчикові, внутрішньостовпчикові, секторні, радіальні, картограми та картодіаграми), правила їх побудови. Графічне зображення в описовій статистиці: гістограми, діаграма розмаху (коробковий або «ящик з вусами»). Сучасні методи графічного зображення: інфографіка, дашборд, анімація діаграм, інтерактивні діаграми.	2
10	<i>Метод стандартизації.</i> Проблеми співставлення статистичних показників в неоднорідних сукупностях. Види методу стандартизації: прямий, опосередкований, зворотний. Характеристика етапів прямого методу стандартизації. Розрахунок очікуваних результатів. Формування висновків при застосуванні методу стандартизації.	2
11	<i>Ряди динаміки та їх аналіз.</i> Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів при вивченні динаміки медико-біологічних явищ. Рівні ряду. Види рядів динаміки: прості та складні, інтервальні та моментні. Основні показники аналізу динамічних рядів: абсолютний приріст, темп росту/зниження, темп приросту. Основні прийоми обробки динамічного ряду з метою визначення тренду. Методи вирівнювання динамічних рядів: найменших квадратів; змінної середньої, усереднення по лівій і правій стороні; збільшення інтервалів. Прогнозування на основі екстраполяції рядів динаміки.	2
12	<i>Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.</i> Фактори ризику. Показники ризику: абсолютний, відносний та додатковий популяційний ризик. Оцінка ризиків: Мета та вимоги до застосування. Оцінка шансів Показник відношення шансів. Методика розрахунку та оцінка показника. Побудова чотирьохпольної таблиці. Застосування довірчого інтервалу.	2
13	<i>Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів.</i> Тест як джерело інформації. Чутливість тесту. Специфічність тесту. Прогностичні чинники та чинники ризику, їх значення та можливості використання. Розрахунок та оцінка ймовірності поширення. Позитивні (помилково позитивні) та негативні (помилково негативні) тести. Визначення показань до масових скринінгових досліджень. Вибір програми скринінгу.	2
Змістовний модуль 3. Практика застосування статистичних даних.		
14	<i>Застосування принципів доказової медицини в практиці лікаря.</i> Місце та роль біостатистики у медичній освіті та роботі практикуючого лікаря. Застосування принципів доказової медицини. Пошук доказів в практиці лікаря. Джерела доказової інформації. Рівні доказовості.	2
15	Підсумковий модульний контроль.	2
	Разом за модуль 1.	30
Модуль 2. Громадське здоров'я		
Змістовний модуль 1. Громадське здоров'я, функції та послуги. Здоров'я населення.		
1	<i>Громадське здоров'я, функції та послуги.</i> Принципи системи громадського здоров'я. Завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я. Суб'єкти відносин у сфері громадського здоров'я. Державна політика та регулювання системи громадського здоров'я. Функції та послуги. Економічний план дій щодо сприяння розвитку громадського здоров'я. Світові досягнення в області громадського здоров'я. Показники громадського здоров'я.	2
2	<i>Здоров'я населення. Оцінка стану здоров'я і благополуччя населення. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.</i>	2

	Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Показники психічного благополуччя. Показники соціального благополуччя. Якість життя. Показники здоров'я населення: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Детермінанти здоров'я. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення. Світова практика щодо збереження здоров'я населення. Методологія аналізу та оцінки популяційного здоров'я.	
<i>Змістовний модуль 2. Статистика здоров'я населення.</i>		
3	<i>Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.</i> Демографія як наука. Статистика та динаміка населення. Чисельність та структура населення. Народжуваність, показники та чинники, що впливають на народжуваність. Методика вивчення народжуваності населення. Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сучасні тенденції та регіональні особливості народжуваності в Україні та світі. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, статевікові та територіальні особливості. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Структура причин смертності. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Природний приріст населення. Аналіз демографічної ситуації в Україні: Типи населення; середня очікувана тривалість життя; Старіння населення. Шкала демографічного старіння. Демографічне навантаження. Джерела інформації щодо вивчення демографічної ситуації в країні.	2
4	<i>Методика вивчення та оцінка показників малюкової та материнської смертності.</i> Смертність немовлят (малюкова смертність). Значення показника для оцінки стану здоров'я населення, рівня соціально-економічного благополуччя та розвитку суспільства. Провідні причини смертності немовлят. Методика визначення показника, його динаміка в різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні. Сутність понять «живонародження», «мертвонародження», «смерть плода». Методики розрахунку: за ВООЗ, Ратса. Порядок реєстрації смертності немовлят (малюкової). Методика визначення показників загальної, неонатальної, ранньої неонатальної, пізньої неонатальної, постнеонатальної смертності немовлят. Оцінка співвідношення показників смертності немовлят та неонатальної смертності. Перинатальна смертність. Провідні причини малюкової смертності в різні вікові періоди першого року життя. Основні групи чинників, що впливають на формування рівнів малюкової смертності (біологічні, екологічні, медико-організаційні, спосіб життя).	2
5	<i>Методика вивчення та оцінка показників захворюваності.</i> Поняття “захворюваність населення”, її місце в комплексі медичних показників популяційного здоров'я. Методи вивчення захворюваності: за звертаннями за медичною допомогою; метод за даними медичних оглядів, за даними причин смерті, за даними спеціальних вибіркового досліджень; опитувань населення. Переваги та недоліки кожного з методів. Показники захворюваності в Україні та світі. Захворюваність за спеціальними видами обліку: загальна, первинна, госпітальна. Медико-соціальне значення вивчення НІЗ. Методика вивчення та оцінка показників інфекційної захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання. Показники патологічної ураженості. Одиниці обліку вивчення захворюваності. Джерела інформації вивчення захворюваності: облікова та звітна медична документація.	2
6	<i>Методологічні основи дослідження тягаря хвороб. Значення результатів</i>	2

	для системи громадського здоров'я. Провідні чинники ризику для здоров'я для країн, що розвиваються та для економічно розвинених країн. Структура факторів ризику, що складають «Глобальний тягар хвороб». Методологія STEPS вивчення поширеності факторів ризику серед населення. Ризики, що пов'язані з харчуванням. Ризики, що пов'язані з питною водою. Методологія розрахунку глобального тягара хвороб. Методологія розрахунку показника DALE. Втрачені роки життя. Світові тенденції основних причин смертей жінок і чоловіків. Медико-соціальні аспекти захворюваності з тимчасовою та стійкою втратою працездатності. Методика розрахунку та аналіз показників. Працездатність. Види втрати працездатності: тимчасова (повна, часткова) та стійка (зворотня та постійна). Причини втрати працездатності. Показники захворюваності з тимчасовою втратою працездатності: кількість днів, кількість випадків, середня тривалість одного випадку, структура випадків. Інвалідність. Види інвалідності. Причини інвалідності.	
Змістовний модуль 3. Профілактика та збереження здоров'я населення		
7	Профілактика. Промоція здоров'я. Види, форми та методи. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Промоція здоров'я, як профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я. Міжнародні програми щодо забезпечення профілактичної діяльності системи охорони здоров'я. Профілактика соціально небезпечних інфекційних захворювань. Профілактика соціально значимих неінфекційних захворювань. Цільові профілактичні програми боротьби з соціально значущими захворюваннями: ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, цукровий діабет, туберкульоз, злоякісні новоутворення. Скринінгові програми раннього виявлення захворювань. Дії та послуги громадського здоров'я з укріплення здоров'я всього населення або для груп з підвищеним ризиком негативних наслідків для здоров'я. Роль міжсекторального співробітництва в підвищенні ефективності та дієвості профілактичних заходів. Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних закладах охорони здоров'я. Визначення цільових аудиторій.	2
8	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики. Три принципи сприяння здоров'ю: грамотність населення; безпечне для життя середовище; пріоритет здоров'я населення в усіх політиках. Соціальне лобіювання, або адвокація. Адвокаційні мішені. План адвокаційної компанії. Інформаційні кампанії. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я. Розробка профілактичних стратегій щодо захисту і зміцнення здоров'я, зменшення негативного впливу детермінант на стан здоров'я населення. Профілактичні програми і стратегії профілактики захворювань. Роль ВООЗ у формуванні політики збереження здоров'я населення.	2
9	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Пресрелізи та зв'язок із засобами масової інформації. Види комунікацій: Міжособистісна, групова, масова. Значення комунікації в питаннях збереження і зміцнення здоров'я. Форми комунікацій. Комунікаційні канали: вербальні та невербальні. Методологія з підготовки та проведення комунікацій у рамках системи громадського здоров'я. Значення зв'язків із громадськістю та засобами масової інформації. Проблеми та можливі помилки комунікаційних заходів. Прес-реліз в громадському здоров'ї – важлива форма донесення медичної інформації до широкого загалу: правила складання та використання. Роль громадських організацій та громадських діячів в системі громадського здоров'я.	2
10	Контроль практичних навиків*	2
11	Підсумковий модульний контроль.	2
	Разом за Модуль 2.	22

* Контроль практичних навичок є обов'язковим для складання здобувачем освіти на позитивну оцінку.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 3. Організація та економіка охорони здоров'я.		
<i>Змістовний модуль 1. Організація охорони здоров'я.</i>		
1	<i>Організація охорони здоров'я в Україні.</i> Система охорони здоров'я України та її основні принципи. Нормативно-правове забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я. Джерела права: конституція України, кодифіковані закони, закони України, Постанови КМУ, Накази МОЗ, листи, розпорядження та ін. Основні положення ЗУ «Основи законодавства про охорону здоров'я України». Основні положення ЗУ «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». Принципи розвитку національних систем охорони здоров'я згідно з рекомендаціями ВООЗ. Цілепокладання системи охорони здоров'я. Місце системи громадського здоров'я в системі охорони здоров'я. Світові моделі організації та фінансування охорони здоров'я. Класифікація закладів охорони здоров'я за сферами діяльності. Класифікація закладів охорони здоров'я за організаційно-правовими формами діяльності. Кваліфікаційні характеристики професій в галузі охорони здоров'я.	4
2	<i>Оцінка стану здоров'я населення на основі комплексу статистичних показників.</i> Організація епідеміологічного нагляду за станом здоров'я населення. Описова та аналітична епідеміологія. Застосування статистичних методів визначення та оцінки стану здоров'я населення у взаємозв'язку з чинниками, що його обумовлюють (абсолютні, відносні та середні величини, метод стандартизації, кореляційно-регресійний аналіз, параметрична та непараметрична оцінка вірогідності результатів досліджень.	4
3	<i>Оцінка стану здоров'я населення та діяльності закладів охорони здоров'я.</i> Показники здоров'я населення: Демографічні, захворюваності, інвалідності. Інтегральні показники оцінки системи охорони здоров'я: малюкова та материнська смертність. Методи вивчення захворюваності населення. Сучасні системи кодування: Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я (Десятий перегляд, Австралійська модифікація). Інвалідність. Інвалідізації. Оцінка показника DALY (Роки життя з поправкою на інвалідність). Визначення основних видів облікової та звітної документації, що використовується в закладах охорони здоров'я.	4
4	<i>Організація надання різних видів медичної допомоги населенню.</i> Порядок надання первинної медичної допомоги населенню в Україні. Організація роботи основних закладів надання ПМД населенню міста: амбулаторії сімейного лікаря, визначення можливостей інтеграції співпраці основних закладів в наданні ПМД окремим групам населення. Гарантований пакет медичних послуг. Організація ПМД дитячому населенню. Аналіз основних показників діяльності закладів ПМД. Напрямки профілактичної роботи лікаря ПМД. Міжнародна класифікація первинної медичної допомоги ICPC-2. Цілі та задачі медичних закладів, які надають спеціалізовану медичну допомогу. Порядок направлення пацієнтів в заклади, що надають спеціалізовану. Організація медичної допомоги на рівні госпітальних округів. Медична документація закладів охорони здоров'я. Система E-health. Електронні реєстри. Електронні медичні записи.	4
5	<i>Організація медико-соціальної експертизи тимчасової втрати працездатності.</i> Види медичних експертиз: Медико-соціальна експертиза втрати працездатності та стійких обмежень життєдіяльності; Військово-лікарська експертиза; Судово-медична і судово-психіатрична експертизи;	4

	Патологоанатомічні розтини; Альтернативна медична експертиза. Види втрати працездатності: тимчасова та стійка. Загальні положення організації експертизи тимчасової непрацездатності (ЕТН). Завдання по організації ЕТН на різних рівнях: лікуючого лікаря, завідувача профільним відділенням, лікарсько-консультативної комісії (ЛКК), заступника головного лікаря з ЕТН та відповідальної особи органу охорони здоров'я з ЕТН. Використання алгоритму дій лікаря при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Документи, що засвідчують тимчасову втрату працездатності. Порядок заповнення документів, що засвідчують тимчасову втрату працездатності. Визначення джерел та/або місця знаходження інформації, що використовується при проведенні експертизи тимчасової та стійкої втрати працездатності.	
6	<i>Організація медико-соціальної експертизи стійкої втрати працездатності.</i> Стійка втрата працездатності. Порядок направлення пацієнта на експертизу стійкої втрати працездатності. Організація роботи медико-соціальної експертної комісії (МСЕК): види, задачі, функції, медична документація. Особливості проведення експертизи стійкої втрати працездатності дітей. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків.	4
	<i>Змістовний модуль 2. Економіка охорони здоров'я.</i>	
7	<i>Економіка охорони здоров'я.</i> Економічні категорії: макроекономіка та її показники; мікроекономіка та її показники; глобальна економіка. Валовий внутрішній продукт (ВВП) країни. Бюджет, механізм його формування в Україні. Об'єкти економіки охорони здоров'я. Ресурси системи охорони здоров'я. Джерела фінансування галузі охорони здоров'я. Розпорядники бюджетних коштів. Основні фінансові моделі систем охорони здоров'я. Пакети медичних послуг. Тарифи медичних послуг. Ринок охорони здоров'я. Закономірності формування, функціонування Організація маркетингової діяльності медичних закладів. Підприємництво в охороні здоров'я та особливості ринку охорони здоров'я. Процес маркетингового дослідження. Аналіз можливостей ринку медичних послуг.	4
8	<i>Методи ціноутворення і регулювання цін в системі охорони здоров'я. Оплата праці постачальників медичних послуг.</i> Ціна як економічна категорія. Види цін в сфері охорони здоров'я. Особливості формування та регулювання цін в системі охорони здоров'я. Витрати закладів охорони здоров'я: виробничі та невиробничі. Методи ціноутворення. Ціноутворення за принципом діагностично-споріднених груп (ДСГ). Розробка цінової стратегії з метою реалізації економічних завдань в медичних закладах, підприємствах. Заробітна плата як складова ціни на медичну послугу. Фонд заробітної плати закладу охорони здоров'я. Штатний розпис. Сутність, види та вимоги до систем оплати постачальників медичних послуг. Порівняльна характеристика методів оплати первинної, вторинної та третинної медичної допомоги. Методика розрахунку заробітної плати медичним працівникам. Відрахування із заробітної плати та фонду заробітної плати: податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та єдиний соціальний внесок (ЕСВ).	4
9	<i>Менеджмент охорони здоров'я.</i> Історія виникнення менеджменту. Школи менеджменту та їх ознаки в сучасному менеджменті охорони здоров'я. Управління як функція менеджменту. Зміст і значення фінансового менеджменту в охороні здоров'я. Ресурси охорони здоров'я як об'єкт управління. Об'єкти та суб'єкти управління в охороні здоров'я. Етапи процесу управління. Інформаційні потоки: внутрішні та зовнішні. Методологія та етапи прийняття управлінського рішення. Способи моделювання управлінських рішень. Моделювання управлінського рішення за допомогою дерева	4

	рішень. Контроль та види контролю: попередній, поточний, остаточний. Задання та цілі контролю. Типи управління: лінійний, штабний, функціональний, матричний. Управління інформаційним забезпеченням у галузі охорони здоров'я. Зовнішня та внутрішня інформація.	
10	<i>Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я.</i> Складові якості медичної допомоги (ВОЗ). Галузеві стандарти у сфері охорони здоров'я: стандарт, клінічний протокол, табель матеріально-технічного оснащення, лікарський формуляр. Механізми забезпечення якості медичної допомоги в системі охорони здоров'я: ліцензування, акредитація, стандартизація, сертифікація. Система контролю якості медичної допомоги в Україні. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я. Інформаційна база критеріїв та індикаторів якості медичної допомоги. Контроль якості надання медичної допомоги: зовнішній та внутрішній. Роль Національної служби здоров'я України в забезпеченні якості медичної допомоги. Самоконтроль якості.	2
11	<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2
	Разом за модуль 3.	40

Самостійна робота

№ п/п	Тема	К-ть годин
Модуль 1. Біостатистика		
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	20
2.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять:	25
	<i>Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.</i> Теорія ймовірності. Математичні очікування. Коефіцієнти виживання.	
	<i>Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги. Поняття про фактори ризику.</i> Визначення показників ризику в дослідженні «випадок-контроль». Оцінка факторів ризику. Мета застосування методики оцінки ризиків та оцінки шансів, формування висновків.	
	<i>Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз.</i> Систематичні огляди та їх характеристика. Практичне застосування методу мета-аналіз. Історія розвитку Кокранівського співробітництва. Джерела інформації про систематизовані огляди. Застосування моделі.	
	<i>Медична статистика, роль в аналізі здоров'я населення та діяльності системи охорони здоров'я. Електронний документообіг.</i> Медичні інформаційні системи (МІС). Електронний документообіг: електронні медичні записи, електронні реєстри.	
	<i>Бази даних про здоров'я населення. Організація та проведення статистичних досліджень в громадському здоров'ї. Бази даних, реєстри. Національний канцер-реєстр України (НКРУ). Інформаційні портали. Анкети та опитувальники щодо визначення якості життя, способу життя, факторів ризику, поширеність захворювань серед населення.</i>	
	<i>Основи підготовки наукової публікації.</i> Види наукових робіт (тези, стаття, методичні рекомендації, монографія, підручник, дисертаційна робота). Порядок представлення наукових робіт: оформлення, публікація, виступ, презентація. Структура наукової роботи (мета, обсяг та методи,	

	результати власних досліджень, висновки). Особливості оформлення наукових робіт (представлення даних в таблицях, графічних зображеннях). Правила оформлення посилань на джерела інформації, списку літератури. Наукометричні бази.. Оцінка дослідницького питання за системою FINER.	
	<i>Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт.</i> Огляд основних пакетів статистичної обробки даних (Excel, Statistica, R, SPSS, SAS, онлайн калькулятори): переваги, недоліки, можливість доступу, проблеми опанування.	
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	5
	Всього за модулем 1.	50

Модуль 2. Громадське здоров'я.		
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	20
2.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять:	30
	<i>Теорія здоров'я і здоров'язбереження</i> Підходи до розуміння сутності здоров'я людини та суміжних з ним понять. Здоров'язбереження як об'єкт наукового пізнання. Культура здоров'я як складова загальнолюдської культури. Особиста відповідальність за стан свого здоров'я як стратегічний принцип оздоровчої практики. Поведінка, що пов'язана зі здоров'ям. Світова практика сприяння збереженню здоров'я населення. Європейська політика та стратегія в інтересах здоров'я населення Здоров'я 2020. Шанхайська декларація по зміцненню здоров'я в рамках програми «Порядок денний в області стійкого розвитку на період до 2030 р.».	
	<i>Епідагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.</i> Епідеміологічний нагляд та інформаційний фонд громадського здоров'я. Напрямки проведення епідеміологічного нагляду: народжуваність та смертність населення; інфекційні хвороби; неінфекційні хвороби; соціальне та психічне здоров'я; здоров'я матері та дитини, репродуктивне здоров'я; впливу стану навколишнього природного середовища на здоров'я населення; професійні хвороби та охорона праці; травматизм і насильство; інфекції, що передаються при наданні медичної допомоги; антимікробна резистентність; імунопрофілактика. Санітарно-епідеміологічне благополуччя населення.	
	<i>Медико-соціальні проблеми демографічних процесів</i> Історія перепису населення. Фактори, що впливають на рівень народжуваності в країні. Фактори, що впливають рівень смертності в країні. Рейтинг країн світу за рівнем народжуваності, смертності, середньо очікуваної тривалості життя. Показники механічного руху населення, міграційні процеси в країні та їх роль в організації охорони здоров'я. Середньо-очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок із індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у окремих регіонах світу, країнах і Україні.	
	<i>Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.</i> Стратегічне керівництво: визначення, ключові положення. Типи стратегічного керівництва в інтересах здоров'я. Вектори розвитку. Загальнодержавний підхід. Принцип участі всього суспільства. Набір інструментів здійснення політики. Політична участь і лідерство. Стратегічне планування послуг громадського здоров'я, планування політики і моніторинг її здійснення. Стратегічна інформація. Документи ВООЗ щодо сприяння збереження здоров'я населення.	

	<i>Застосування соціологічних методів в системі громадського здоров'я.</i> Основні методи опитування: інтерв'ю і анкетний. Планування дослідження в сфері громадського здоров'я: мета та задачі дослідження, дизайн дослідження, критерії включення та виключення при організації дослідження. Складання анкет: закриті та відкриті питання. Опитування як вид інтервенції. Види документів: статистичні, словесні, офіційні та неофіційні. Фокус група: мета проведення опитування.	
	<i>Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони та шляхи їх подолання.</i> Несправедливість та нерівність у відношення здоров'я. Форми нерівності стосовно здоров'я: соціально-економічна нерівностей; територіальна нерівність; гендерна нерівність; інформаційна нерівність стосовно здоров'я з'являється з розвитком електронної охорони здоров'я; етнічна нерівність. Соціальний градієнт. Рушійні сили несправедливості по відношенню до здоров'я дітей. Державна політика з подолання нерівності у сфері охорони громадського здоров'я. Стигматизація.	
	<i>Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.</i> Громадське здоров'я як чинник національної безпеки країни. Санітарно-епідеміологічне благополуччя населення. Епідемічний спалах. Епідемії. Військові конфлікти. Біотероризм. Небезпечні біологічні чинники, їх категорії, особливості. Гуманітарні кризи. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	
	<i>Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.</i> Поняття візуалізації інформації, її види. Когнітивна візуалізація. Техніки візуалізації: гістограми, діаграми, картограми, картодіаграми, таблиці. Інфографіки. Дашборди. Канали поширення візуальних даних.	
	<i>Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.</i> Інформаційні технології в світовій системі охорони здоров'я. Сімейство баз даних ЄРБ ВООЗ "Здоров'я для всіх" (ВООЗ). Європейська інформаційна система по навколишньому середовищу і здоров'ю (ENHIS). Медичні інформаційні системи: збереження інформації, швидкий доступ до інформації, взаємообмін інформацією, проведення статистичного аналізу зведених даних, скорочення часу роботи персоналу та зменшення кількості помилок. Термінологічні стандарти та рубрифікатори. Комплексна автоматизація медичних закладів. Електронний документообіг. Електронна карта пацієнта.	
3.	Підготовка до контролю практичних навичків	5
4.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	5
	Всього за модулем 2.	60

№ п/п	Тема	К-ть годин
Модуль 3. Організація та економіка охорони здоров'я.		
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	10
2.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, в т.ч:	8
	<i>Організація надання медичної допомоги населенню за рівнями та ступенями складності.</i> Види медичної допомоги: спеціалізована, паліативна; надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини; надання медичної допомоги в невідкладних та екстремальних ситуаціях. Вибір лікаря і закладу охорони здоров'я. Порядок надання медичної допомоги лікарями та іншими медичними працівниками і порядок направлення пацієнтів до закладу охорони здоров'я, що надає медичну допомогу відповідного виду.	

	Організація роботи служби екстреної медичної допомоги (ЕМД), її заклади. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям, основні типи закладів. Розробка нових організаційних форм медичного забезпечення окремих груп населення – ВІЛ-інфікованих, хворих на туберкульоз, людей похилого, старечого віку тощо.	
	Організація акушерсько-гінекологічної та педіатричної допомоги населенню. Пологовий будинок, його функції, структура. Жіноча консультація, структура. Функції, показники діяльності. Роль жіночої консультації в антенатальній охороні плоду. Організація роботи закладів охорони здоров'я, що надають педіатричну допомогу різного рівня складності. Гарантовний пакет послуг при наданні медичної допомоги дітям.	
	Методика визначення медичної, соціальної і економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Показники і критерії медичної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Соціальна ефективність, її критерії. Визначення і аналіз економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я: Вивчення економічних збитків при тимчасовій втраті працездатності, що викликана захворюваністю населення та травматизмом. Економічний ефект: прямий та непрямий. Економічна ефективність. Прямі витрати та непрямі витрати, що пов'язані з захворюваністю та інвалідністю населення. Мета фармакоекономічного аналізу. Тріада Донабедіана: оцінка ресурсів; оцінка технологій системи охорони здоров'я; оцінка наслідків (результатів). Аналіз «мінімізації витрат». Аналіз «витрати–ефективність». Аналіз «витрати–корисність». Аналіз загальної вартості захворювання. Аналіз ефективності діяльності системи громадського здоров'я.	
	Методика проведення фінансового аналізу господарської діяльності медичного підприємства. Сутність фінансового аналізу в охороні здоров'я. Аналіз фінансового стану медичного підприємства. Визначення основних показників результативності фінансової діяльності медико-виробничих підприємств з метою прийняття управлінських рішень.	
	Підготовка до підсумкового модульного контролю	2
	Всього за модуль 3.	20

Індивідуальні завдання

Модуль 1.

До кожної теми практичного заняття та для теми самостійної роботи передбачено виконання індивідуальної ситуаційної задачі з розрахунку статистичних величин, вибору методів статистичного аналізу та їх інтерпретація, складання плану статистичного дослідження.

Модуль 2.

До кожної теми практичного заняття та для теми самостійної роботи передбачено виконання індивідуальної ситуаційної роботи з розрахунку показників здоров'я населення (народжуваність, смертність, природний приріст населення, захворюваність інвалідність) та інтерпретація отриманих даних; складання плану та програми адвокаційної компанії, складання плану лекцій, бесід, складання анкет що до вивчення здоров'я населення та його благополуччя.

Модуль 3.

- розрахунок та оцінка показників, що характеризують стан здоров'я населення;
- розрахунок та оцінка показників, що характеризують показники діяльності закладів охорони здоров'я;
- проведення експертизи тимчасової непрацездатності на різних рівнях організації надання медичної допомоги;
- заповнення обліково-звітну документації, аналіз звітних форм лікувальних закладів

- складання бізнес-плану закладу охорони здоров'я.
- моделювання управлінського рішення

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до підсумкового модульного контролю №1 (Біостатистика)

1. Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука: Завдання та методи.
2. Доказова медицина. Історія розвитку. Ієрархія доказовості клінічних досліджень.
3. Організація роботи Кокранівського співробітництва.
4. Предмет і завдання медичної статистики. Описова та аналітична статистика.
5. Біостатистика як наука.
6. Дизайн клінічних та епідеміологічних досліджень.
7. Поняття про нульову гіпотезу в статистиці.
8. Перевірка статистичної гіпотези. Помилки першого та другого роду.
9. Емпіричні та експериментальні епідеміологічні дослідження. «Золотий стандарт» досліджень.
10. Дослідження випадок-контроль, когортне дослідження.
11. Теорія та поняття статистичного спостереження, етапи його проведення.
12. Джерела статистичної інформації.
13. Типи даних. Поняття про шкали вимірювання.
14. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови.
15. Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації.
16. Види статистичного спостереження за часом та повнотою обліку.
17. Методи збирання статистичного матеріалу.
18. Види статистичних величини.
19. Відносні величини, види та мета застосування.
20. Графічні методи аналізу даних. Види діаграм, правила їх побудови.
21. Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх види, практичне значення, методи розрахунку.
22. Поняття варіації, її значення.
23. Види розподілу.
24. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки.
25. Правило трьох сигм.
26. Оцінка вірогідності результатів дослідження.
27. Параметричний критерій оцінки вірогідності Ст'юдента.
28. Довірчі межі, дійсне значення показника в межах генеральної сукупності
29. Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки вірогідності. Поняття про пов'язані та незалежні сукупності.
30. Непараметричні методи оцінки вірогідності різниці результатів.
31. Методика застосування Критерію знаків
32. Методика застосування Колмагорова-Смирнова
33. Методика застосування Критерію хи-кварат
34. Методика застосування критерію Манна-Уїтні.
35. Методика застосування метода Крускала-Уолліса,
36. Методика застосування парного критерія Вілкоксона.
37. Методика застосування ANOVA
38. Функціональний та кореляційний зв'язок. Види коефіцієнтів кореляції та їх аналіз.
39. Регресійний аналіз, коефіцієнт регресії, рівняння регресії.

40. ROC-крива: вибір методу, інтерпретація результатів.
41. Методи стандартизації, етапи прямого методу стандартизації.
42. Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів. Методи вирівнювання динамічних рядів, поняття про екстраполяцію та інтерполяцію.
43. Поняття про ризик в епідеміологічних дослідженнях.
44. Основні фактори ризику, що впливають на здоров'я.
45. Показники ризику, методика розрахунку та оцінки.
46. Показник відношення шансів, методика розрахунку та оцінки.
47. Скринінг. Основні характеристики скринінгових тестів.
48. Специфічність та чутливість скринінгового тесту.
49. Вимоги до формування «клінічного питання».
50. Поняття про систематичні огляди та мета-аналіз.
51. Організація служби медичної статистики в Україні.
52. Електронні бази даних.
53. Електронний документообіг.
54. Завдання інформаційно-аналітичного відділу закладу охорони здоров'я.
55. Поняття про облікову та звітну документацію.
56. Види наукових робіт.
57. Порядок представлення наукових робіт: оформлення, публікація, виступ, презентація.
58. Наукометрія та наукометричні бази даних.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до підсумкового модульного контролю № 2. (Громадське здоров'я)

1. Здоров'я населення: індивідуальний та популяційний рівень.
2. Психічне благополуччя населення
3. Соціальне благополуччя населення.
4. Оцінка якості життя.
5. Показники, що характеризують здоров'я населення.
6. Детермінанти здоров'я, їх види та структура.
7. Соціальні детермінанти здоров'я.
8. Контекстуальний рівень детермінанти здоров'я
9. Структурний рівень детермінанти здоров'я
10. Проксимальний рівень детермінанти здоров'я
11. Керовані та некеровані чинники, що впливають на здоров'я населення.
12. Функції громадського здоров'я.
13. Служба громадського здоров'я в Україні, її завдання та зміст діяльності.
14. Світова практика сприяння збереженню здоров'я населення. Міжнародні документи та хартії.
15. Мета та завдання Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), її структура, форми діяльності.
16. Служби з контролю захворювань: світова практики.
17. Епідагляд за станом здоров'я населення.
18. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я.
19. Чисельність та структура населення.
20. Оцінка демографічного старіння населення за шкалою Ж.Божьо-Гарн'є-Е.Росета. Демографічне навантаження.
21. Механічний рух населення. Види міграції. Значення міграційних процесів для медичної практики.
22. Методика вивчення природного руху населення, джерела інформації, показники.

23. Народжуваність, методика розрахунку, її рівні в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.
24. Плодючість населення, методика розрахунку, її рівні в Україні.
25. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Динаміка цього показника в різних регіонах, окремих країнах і Україні.
26. Смертність немовлят. Вікові особливості. Провідні причини, чинники, які впливають на її формування. Медико-соціальні аспекти зниження смертності немовлят.
27. Середньо-очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок із індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у окремих регіонах світу, країнах і Україні.
28. Поняття про захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення захворюваності.
29. Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я
30. Міжнародна статистична класифікація хвороб травм і причин смерті принципи її побудови та значення.
31. Госпіталізована захворюваність. Поняття, доцільність спеціального обліку, одиниці спостереження, методи вивчення основні показники.
32. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності (ТВП), джерела та методи вивчення. Показники захворюваності з ТВП.
33. Медико-соціальне значення найважливіших неепідемічних хвороб.
34. Інвалідність. Показники інвалідності. Основні тенденції інвалідності в Україні.
35. Структура факторів ризику, що складають «Глобальний тягар хвороб».
36. Методологія дослідження факторів ризику серед населення НІЗ за методикою STEPS
37. Набір показників DALE, QALE. Втрачені роки життя.
38. Методи соціологічного дослідження: інтерв'ю та анкетування. Методологія проведення.
39. Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна.
40. Види профілактики: первинна, вторинна, третинна. Організація та оцінка результатів.
41. Результати профілактичних оглядів як джерело інформації про стан здоров'я населення, їх види.
42. Організації партнери в сфері громадського здоров'я: урядові та неурядові.
43. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика».
44. Складові поняття «спосіб життя», які впливають на стан здоров'я населення.
45. Поведінка, що пов'язана зі здоров'ям. Поведінкові фактори ризику.
46. Корекція поведінкових факторів ризику серед населення. Рівні чинників впливу. Анкетування як метод дослідження факторів ризику.
47. Надзвичайні стани в сфері громадського здоров'я: їх передбачення та запобігання.
48. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.
49. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація). Адвокаційні мішені.
50. Принципи сприяння здоров'ю.
51. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.
52. Проблеми та можливі помилки комунікаційних заходів.
53. Інформатизація сфери громадського здоров'я.
54. Сімейство баз даних ЄРБ ВООЗ "Здоров'я для всіх" (ВООЗ).
55. Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я.
56. Несправедливість та нерівність у відношення здоров'я. Форми нерівностей стосовно здоров'я. Методи їх подолання.
57. Соціальний градієнт.
58. Стигматизація. Шляхи її подолання.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до підсумкового модульного контролю №3 (Організація та економіка охорони здоров'я)

1. Теоретичні основи організації охорони здоров'я в Україні.
2. Принципи розвитку національних систем охорони здоров'я згідно з рекомендаціями ВООЗ.
3. Програма медичних гарантій для дітей.
4. Чинне законодавство України про охорону здоров'я та нормативні документи, що визначають діяльність закладів охорони здоров'я;
5. Класифікація закладів охорони здоров'я за сферами діяльності.
6. Органи виконавчої влади, які реалізують державну політику у сферах санітарного та епідемічного благополуччя населення.
7. Основна обліково-звітну документацію лікувально-профілактичних закладів, правила її оформлення
8. Організація статистичного обліку, методика розрахунку та аналізу статистичних показників;
9. Особливості медичного забезпечення сільського населення; чинники, що на нього впливають.
10. Організація роботи служби екстреної медичної допомоги (ЕМД), її заклади.
11. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги міському та сільському населенню.
12. Пологовий будинок, його функції, структура. Жіноча консультація, структура. Функції, показники діяльності. Роль жіночої консультації в антенатальній охороні плоду.
13. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям, основні типи закладів.
14. Організація епідеміологічного нагляду за здоров'ям населення.
15. Об'єкти та одиниці спостереження в епідеміологічному дослідженні
16. Вибір дизайну епідеміологічного дослідження.
17. Застосування методу описової статистики (абсолютні, відносні та середні величини, аналіз динаміки процесу).
18. Візуалізація статистичних даних.
19. Застосування методів аналітичної статистики в охороні здоров'я (метод стандартизації, кореляційно-регресійний аналіз, параметрична та непараметрична оцінка вірогідності результатів досліджень).
20. Вибір та оцінка показників параметричної статистики
21. Вибір та оцінка показників непараметричної статистики.
22. Показники, що характеризують здоров'я населення.
23. Детермінанти здоров'я, їх види та структура.
24. Визначення джерела інформації, розрахунок та оцінка демографічних показників.
25. Вплив показників механічного руху населення на організацію охорони здоров'я.
26. Показники малюкової та материнської смертності як інтегральні показники якості організації охорони здоров'я в країні.
27. Визначення джерела інформації, розрахунок та оцінка показників поширеності та захворюваності.
28. Визначення джерела інформації, розрахунок та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. Роль оцінки показників прийнятті управлінського рішення.
29. Визначення джерела інформації, розрахунок та оцінка показників інфекційної захворюваності. Роль оцінки показників прийнятті управлінського рішення.
30. Визначення джерела інформації, розрахунок та оцінка показників інвалідності. Роль оцінки показників в прийнятті управлінського рішення.
31. Визначення джерела інформації, розрахунок та оцінка показників госпітальної захворюваності. Роль оцінки показників прийнятті управлінського рішення.
32. Визначення джерела інформації, розрахунок та оцінка показників діяльності закладів охорони здоров'я. Роль оцінки показників прийнятті управлінського рішення.
33. Визначення поняття «первинна медичної допомоги» (ПМД. Основні принципи ПМД.
34. Облік роботи амбулаторно-поліклінічних закладів, методика вивчення і аналіз показників їх діяльності.
35. Облік роботи стаціонарів, методика вивчення і аналіз показників їх діяльності.
36. Класифікація факторів ризику, які впливають на здоров'я, методика їх вивчення.
37. Структура факторів ризику, що складають «Глобальний тягар хвороб».

38. Застосування методології вивчення поширеності факторів ризику серед населення (STEPS та ін).
39. Роль оцінки показників DALE, QALE в організації профілактичної діяльності ЗОЗ.
40. Організація роботи електронної системи охорони здоров'я. Електронні записи, електронні реєстри.
41. Організація роботи з медичною інформаційною системою (МІС).
42. Розробка управлінських рішень, спрямованих на покращання здоров'я населення.
43. Мета медичної експертизи та її види. Заклади, що проводять експертизу відповідного виду.
44. Види та ступінь непрацездатності
45. Завдання медичних закладів з медико-соціальної експертизи працездатності.
46. Тимчасова непрацездатність та її види. Етапи експертизи тимчасової непрацездатності.
47. Документи які засвідчують тимчасову непрацездатність. Функції листка непрацездатності.
48. Роль лікарсько-консультативної комісії (ЛКК) та медико-соціальної комісії (МСЕК) в експертизі тимчасової непрацездатності та оформленні документів що її засвідчують.
49. Особливості медичко-соціальної експертизи в дитячому віці.
50. Критерії та групи інвалідності.
51. Міжнародна класифікація функціональних обмежень.
52. Документація та основні показники, що використовуються в роботі МСЕК.
53. Джерела фінансування галузі охорони здоров'я
54. Нові підходи до системи фінансування в Україні
55. Суть підприємництва і його особливості в охороні здоров'я.
56. Правові засади підприємницької діяльності в охороні здоров'я.
57. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
58. Бізнес-план як інструмент регулювання підприємницької діяльності.
59. Закономірності формування, функціонування та особливості ринку охорони здоров'я.
60. Кон'юнктура ринку послуг охорони здоров'я: попит, пропозиція, ціна, конкуренція. Еластичність попиту за ціною як інструмент раціонального використання обмежених ресурсів галузі.
61. Конкуренція, види конкурентних структур.
62. Сутність, принципи, функції, завдання та мета маркетингу. Процес маркетингового дослідження.
63. Аналіз можливостей ринку медичних послуг. Стратегія і тактика маркетингової діяльності.
64. Засоби поширення інформації та оцінка ефективності реклами.
65. Контроль: мета та задачі. Види контролю.
66. Зміст медичного страхування. Види медичного страхування та особливості їх організації.
67. Сутність і значення економічного аналізу для системи охорони здоров'я, медичного підприємства.
68. Методи економічної оцінки як інструмент раціонального використання ресурсів галузі: «мінімізація витрат», «витрати-результативність», «витрати-вигода», «витрати-корисність».
69. Сутність фінансового аналізу в охороні здоров'я.
70. Аналіз фінансового стану медичного підприємства.
71. Визначення основних показників результативності фінансової діяльності медико-виробничих підприємств з метою прийняття управлінських рішень.
72. Менеджмент як наука та практика управління.
73. Методика прийняття управлінських рішень, технологія їх реалізації.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

Модуль 1. Біостатистика

1. Формування дослідницького питання.
2. Вибір дизайну дослідження згідно поставленої гіпотези.

3. Складання плану та програми статистичного дослідження.
4. Побудова макету статистичних таблиць.
5. Розрахунок відносних величин
6. Розрахунок середніх величин.
7. Застосування правила трьох сигм (δ)
8. Оцінка динаміки процесу.
9. Вибір графічного зображення статистичних даних.
10. Оцінка нормальності розподілу даних.
11. Вибір методу оцінки вірогідності результатів дослідження та інтерпретація даних
12. Робити висновки із результатів застосування методу стандартизації.
13. Розрахунок коефіцієнта кореляції та інтерпретація результатів.
14. Визначення джерел інформації для проведення дослідження.

Модуль 2. Громадське здоров'я.

1. Визначення джерела інформації для оцінки здоров'я населення.
2. Обчислення та оцінка показників народжуваності.
3. Обчислення та оцінка спеціального показника народжуваності.
4. Обчислення та оцінка показників смертності
5. Обчислення та оцінка спеціальних показників смертності.
6. Обчислення та оцінка показників дитячої смертності
7. Обчислення та оцінка показників материнської смертності
8. Визначення типу населення
9. Обчислення та оцінка показника демографічного постаріння.
10. Визначення типу смертності немовлят
11. Обчислення та оцінка показників загальної захворюваності
12. Обчислення та оцінка показників госпітальної захворюваності.
13. Обчислення та оцінка показників інфекційної захворюваності
14. Обчислення та оцінка показників неінфекційної захворюваності
15. Обчислення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.
16. Обчислення та оцінка показників інвалідності
17. Складання плану соціологічного дослідження.
18. Вибір методу візуалізації даних про здоров'я населення в залежності від цільової аудиторії.
19. Складання плану адвокаційної компанії щодо сприяння здоров'ю різного контингенту населення.

Модуль 3. Організація та економіка охорони здоров'я

1. Розрахунок на аналіз показників народжуваності
2. Розрахунок на аналіз показників смертності (загальні, спеціальні)
3. Розрахунок на аналіз показників захворюваності
4. Розрахунок на аналіз показників інвалідності
5. Розрахунок показників та аналіз діяльності закладів охорони здоров'я.
6. Проведення експертизи тимчасової втрати працездатності.
7. Заповнення документів, що засвідчують втрату працездатності
8. Складання управлінського плану з вирішення виявленої ситуації.
9. Застосування методів доказової медицини при прийнятті управлінського рішення.
10. Розрахунок ціни на медичну послугу.

Форма підсумкового контролю успішності навчання - підсумковий модульний контроль (ПМК).

Система поточного та підсумкового контролю

На кожному занятті студент обов'язково отримує оцінку згідно стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів:

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

При вивченні дисципліни студент зобов'язаний вести протокол заняття (згідно тематичного плану) в якому визначаються основні поняття з теми, а також студент зазначає порядок розрахунку ситуаційної задачі з обов'язковим висновком до неї. На прикінці заняття викладач перевіряє протокол та фіксує своїм підписом. Протоколи ведуться охайно та зберігаються до кінця вивчення дисципліни. Наявність протоколів занять є обов'язковим для допуску до ПМК.

На останньому занятті викладач проводить розрахунок середньої оцінки поточної успішності студента далі проводиться конвертація балів згідно таблиці. Студент, які не набрав мінімальну кількість балів (3,0) до підсумкового модульного контролю не допускається. Також, при вивченні Модуля 2. Громадське здоров'я передбачено складання практичних навичок на останньому перед ПМК занятті, позитивна оцінка з практичних навичок є обов'язковою для допуску до ПМК.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – **200 балів**, в тому числі за поточну навчальну діяльність – **120 балів**, за результатами модульного підсумкового контролю – **80 балів**.

Підсумковий модульний контроль з дисципліни складається за умови відсутності заборгованості з відвідування курсу лекцій та практичних занять, отримання мінімальної суми балів за поточну навчальну діяльність.

При вивченні ПМК 2. Громадське здоров'я передбачено відпрацювання практичних навичок. До ПМК допускаються студенти, що захистили практичні навички на позитивну оцінку.

До підсумкового модульного контролю допускається студент, якій виконав навчальну програму та отримав не менш ніж **72 бали** за поточну діяльність.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання

ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Відповідність середнього балу поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою сумарній оцінці поточної успішності за модуль

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою	
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно	
2,1	50	34	84			
2,15	52	34	86			
2,2	53	35	88			
2,25	54	36	90			
2,3	55	37	92			
2,35	56	38	94			
2,4	58	38	96			
2,45	59	39	98			
2,5	60	40	100			
2,55	61	41	102			
2,6	62	42	104			
2,65	64	42	106			
2,7	65	43	108			
2,75	66	44	110			
2,8	67	45	112			
2,85	68	46	114			
2,9	70	46	116			
2,95	71	47	118			
3	72	50	122			E
3,05	73	50	123			
3,1	74	50	124			
3,15	76	50	126			
3,2	77	51	128			
3,25	78	52	130	D	3 задовільно	
3,3	79	53	132			
3,35	80	54	134			
3,4	82	54	136			
3,45	83	55	138			
3,5	84	56	140	C		4 добре
3,55	85	57	142			
3,6	86	58	144			
3,65	88	58	146			
3,7	89	59	148			
3,75	90	60	150			
3,8	91	61	152			
3,85	92	62	154			

3,9	94	62	156	В	
3,95	95	63	158		
4	96	64	160		
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Форма проведення підсумкового контролю є стандартизованою та включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

На останньому занятті (ПМК) здобувач освіти отримує буклет, який містить тестові питання з однією правильною відповіддю та ситуаційні задачі (згідно умови задачі необхідно розрахувати та оцінити статистичний коефіцієнт; розрахувати показник, що характеризує здоров'я населення; оцінити ситуацію та прийняти управлінське рішення згідно запропонованих умов).

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник (викладач) виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Методи навчання:

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (вирішення ситуаційних задач, складання плану та програми статистичного дослідження, складання плану профілактичних програм).
- активні методи (робота в малих групах, дискусія, «мозковий штурм», кейс-метод, моделювання дерева управлінських рішень).

Форми та методи оцінювання: усний контроль, тестовий контроль, перевірка вирішення ситуаційних завдань, а також методи самоконтролю і самооцінки. Сумативний контроль у вигляді підсумкового модульного контролю (ПМК).

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нової навчальної дисципліни з метою визначення готовності здобувачів вищої освіти до її засвоєння.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни (модуля розділу, теми).

Заключний контроль – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу за окремими модулями навчальної дисципліни на підставі поточного контролю і виконаних індивідуальних завдань на останньому занятті.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма
2. Силабус дисципліни
3. Тестові питання до тем практичних занять
4. Перелік питань до підсумкового модульного контролю
5. Завдання для поточного та підсумкового контролю знань
6. Перелік завдань для самостійної роботи
7. Лекції кафедри з мультимедійним забезпеченням.

Рекомендована література

Базова

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
2. Біостатистика: підручник / [Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.]; за заг. ред. Грузєвої Т. С. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 384 с.
3. Голованова І.А., Белікова І.В., Ляхова Н.О. Організація та економіка охорони здоров'я: Посібник. Полтава 2021 р. 236с. <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/19304>

Допоміжна

1. Громадське здоров'я в Україні: реалії, тенденції та перспективи: Колективна монографія за загальною редакцією Ждан В.М., Голованова І.А. Полтава 2020, 279с. Режим доступу: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/16576?mode=full>
2. Доповідь про стан охорони здоров'я в Європі, 2018 р. : Більше, ніж просто цифри: фактичні дані для всіх. Основні положення Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.euro.who.int/ru/data-and-evidence/european-health-report/european-health-report-2018/european-health-report-2018-more-than-numbers-evidence-for-all.-highlights-2018>
3. Здоров'я 2020 - Основи європейської політики і стратегії для XXI століття.– ВОЗ, 2013. – 232с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.euro.who.int/ru/health-topics/health-policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being>
5. Концепція стратегічного ведення комунікації ВООЗ в інтересах ефективної передачі інформації. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.who.int/about/what-we-do/strategic-communications-framework/ru/>
6. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я Електронний ресурс: https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
7. Наказ МОЗ 09.04.2008 № 189 «Про затвердження Порядку організації експертизи тимчасової втрати працездатності» (зі змінами та доповненнями). Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-08#Text>
8. Наказ МОЗ України від 01.06.2021 № 1066 "Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки" Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-21#Text>
- Наказ МОЗ 19.03.2018 № 504 «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги» Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-18#Text>
9. ЗУ Основи законодавства України про охорону здоров'я (зі змінами та доповненнями) Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
10. ЗУ «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (зі змінами та доповненнями) Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
11. Постанова КМУ від 3 грудня 2009 р. № 1317 «Положення про медико-соціальну експертизу»
11. Основи епідеміології / Р.Бигпхоп, Р.Бонита, Т.Кьєпстрём ВОЗ. Женева, 1994. С. 274. Електронний ресурс. Режим доступу:

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85366/9241544465_rus.pdf?sequence=1&isAllowed=y

12. Шушпанов Д.Г. Соціально-економічні детермінанти здоров'я населення: Монографія / Д.Г.Шушпанов. Тернопіль: ТНЕУ, 2017 р. 877 с. Електронний ресурс [Режим доступу]:

<http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/32909/1/%D0%A8%D1%83%D1%88%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2.pdf>

13. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2017 рік / Укр. ін-т стратег. дослідж. МОЗ України ; редкол.: П. С. Мельник [та ін.]. - Київ : Медінформ, 2018. - 458 с. : табл., іл. - Бібліогр.: с.258.

Інформаційні ресурси

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Европейская база данных «Здоровье для всех» www.euro.who.int/ru/home
- Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»:
<http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
- STEPS - <https://is.gd/Q0PC5p>
- GATS - <https://is.gd/Op5JeG>
- HBSC - <https://is.gd/G6WbJb>
- ESPAD - <https://is.gd/Z5eMfN>
- Індекс здоров'я. Україна - <https://is.gd/I2EwIO>

Розробник: доцент Інна БЄЛІКОВА

доцент Наталія ЛЯХОВА

старший викладач Тетяна ПЛУЖНІКОВА